

ТЕОДОР СТЪРДЖЪН ПРИМКА ОТ СВЕТЛИНА

Превод от английски: Любомир Николов, —

chitanka.info

Тери беше красива, а Флорънс умна. Тери беше коприна и блясък, Флорънс — дребна, мургава и спретната. Тери пренебрегваше яснотата в полза на великолепието; Флорънс жертваше всичко друго в името на студената логика. Поради туй Тери бе търсена млада дама, а Флорънс не. Но и двете бяха щастливи, защото имаха каквото желаеха. Флорънс се интересуваше от поклонници също толкова малко, колкото Тери от ограниченията на научните принципи. Защото въпреки своите скромни двайсет и няколко години Флорънс бе станала изтъкнат учен и нейният реферат за сравнителните стойности на определен вид невидими лъчи при смесване с ултравиолета ѝ донесе всеобщи похвали в тесните кръгове, из които се движеше.

Те бяха сестри и упоритото безразличие на Флорънс към мъжете, ярките светлини и нежната музика неизменно караше по-младото момиче с отчаяние да вдига ръце към небето. Тери умееше да анализира не по-зле от сериозната си сестра; ала за нея далечните последици от случайно подхвърлена забележка, ефектът на някой привидно небрежен жест, реакциите пред най-тънки нюанси на тон и изречение — всичко това заслужаваше дълбок интерес. Като истинска жена, при това изключително женствена и красива, тя просто не можеше да разбере увлечението на Флорънс по научния труд. Когато Флорънс направеше някое ново откритие, Тери споделяше нейната лъчезарна радост; но не бе в състояние да проумее *защо* Флорънс се радва, че е разкрила някакво сложно научно явление.

Тези тревоги на Тери за Флорънс си оставаха едностранчиви. Въпреки доброволното си отшелничество Флорънс донякъде разбираше човешката природа и знаеше, че Тери върви по пътя, за който е сътворена. В мислите си превеждаше това положение на научен език, оприличавайки Тери на цвят — например оранжев. Оранжевото има свое място в спектъра, намира се между жълтото и червеното. Би било смешно да се създава спектър, в който оранжевият цвят да се намества между тъмносиньото и виолетовото. Също тъй смешно би било някой да се опита да откъсне Тери от нейното място в живота — не само смешно, но и нелогично. А за Флорънс последният довод бе достатъчен, за да се убеди в каквото и да било. Логика... в логиката, както би рекла Флорънс, се крие цялото вълнение, цялата красота, величие и поезия на вселената. Сократ някога е казал, че един истински ум може да си представи цялата вселена и всичко в нея от

един-единствен факт, стига да разполага с достатъчно време за размисли. Именно подобен ум бе идеалът на Флорънс — нейният научен мозък ѝ подсказваше, че идеалът е съвършен и следователно невъзможен; а осъзнаването на тази невъзможност я даряваше с предизвикателен и щастлив копнеж. Издирването на факти; логичното, едва ли не симфонично подреждане на тези факти в предопределени схеми; хармоничното съчетаване на схемите с други, били те успоредни или противоречащи, за да заемат място в ритмичното цяло; това бе за нея и живот, и смисъл на живота.

Един ден Тери нахълта в нейното апартаментче и я завари тревожно да крачи насам-натам. Тревожна бръчка между очите на Флорънс нарушаваше обичайното ѝ сдържано изражение.

— Скъпа! О, колко е хубаво, че се завърнах! Как си ти? Прекаляваш с работата. Защо не вземеш... слушай, как изглеждам? Гледай, нови обувки. О, Флорънс, срещнах изумителен мъж! *Точно* твоя тип. Знаеш ли, може да уредим малко парти. Ще ти купим чудесен пухкав муселин. Пепеляво-син. Той говори чудесно за най-невероятни неща. Казва се Бен. Младолик, в лицето малко прилича на хубав кон. Страхотно е умен. Докторат и прочие. О, скъпа, съвсем си се разчорлила. Защо не ме оставиш да ти я направя... поне веднъж; да видиш само как ще изглеждаш... какво си правила през цялото време?

Флорънс се усмихна. Понякога почти завиждаше на Тери за поразителния характер; за тръпнещата енергия, с която се хвърляше в живота. Ето, и сега — парти през уикенда; три дни забавления с пълно натоварване; вероятно и множество изненади в емоционално отношение; и въпреки всичко това беше свежа и крехка като лист маруля, току-що извадена от хладилника.

— Мъчех се да постигна невъзможното и покрай това узнах много неща — каза тя. — Подозирам, че в крайна сметка скоростта на светлината не е постоянна. Смятам, че отвъд ултравиолета има и по-големи скорости. Затова си набавих този нов зъбчат прекъсвач; но ще трябва добре да обмисля. Нищо не мога да направя, докато не ми доставят новия реостат. Старият е неудобен; с него нямам достатъчно контрол. Като в онзи стар виц за сандвича в закусвалнята — от първата хапка не стигааш до плънката, на втората вече си я подминал. Когато благоволят да ми докарат новия реостат — той е с микро-нониус, дава точност до двайсет и пет хилядни от...

Слушайки разсеяно, Тери отново усети вълна от раздразнение към сестра си. Срещата с Бен бе породила в главата ѝ толкова планове. Не се съмняваше, че ако събере Флорънс и Бен, двамата ще си паснат чудесно. Освен това не се съмняваше, че само гениално хрумване — или динамитен заряд — може да откъсне Флорънс от нейната лаборатория за толкова дълго, че да прекара цяла вечер с него.

— О, Флори! — прекъсна я тя. — Нима *никога* не ти се иска да се позабавляваш? Бъхтиш по цял ден и почти цяла нощ, мотаеш се с тия твои лъчи, спектри и цветове; ако спреш поне за *съвсем* мъничко, ще разбереш какво имам предвид...

Флорънс се разсмя звънко.

— Слушай, Тери. Днес цял ден не съм работила; просто не мога, преди да ми докарат реостата. И ми дойде до гуша да се тревожа за него. Когато пристигне, *тогава* ще се позабавлявам... Искаш ли нещо да хапнеш?

И двете разбраха, че това е сигнал за промяна на темата; така и стана. Естествено, Флорънс скоро забрави за разговора и се унесе нейде из лабиринтите на математиката; Тери обаче упорито предъвкваше проблема. Това положение траеше прекалено дълго. Ами че Флори можеше да остане стара мома! Тери изпитваше ужас от подобна перспектива...

През следващите десет дни Тери на четири пъти се срещна с Бен Пастен. И всеки път го харесваше още по-силно — за Флорънс, разбира се. Че как иначе. Висок, сериозен и леко прегърбен, Бен не спадаше към нейния тип мъже... но пък беше ужасно сладък. Ех, ако Флорънс... но не, Флорънс категорично отказваше да дойде и да го види, дори отказваше да се поразкраси и да позволи на Тери да го доведе. Може би някой друг път; но сега с новия стробоскопичен ефект... и конгресът идния месец; просто *трябвало* да си подготви доклада; и с две думи, Тери, скъпа, моля те, не ставай такава хитруша.

Веселите, игриви усилия на Тери взеха да стават донякъде мрачни.

Сблъсъкът дойде една вечер, докато Тери стоеше край камината и неволно подбираше най-подходящото място в стаята, където осветлението би подчертало изящния ѝ профил. Тя имаше вроден артистичен усет; и в последната молба към сестра си го използваше до предел. Но колкото повече говореше, толкова по-малко я слушаше

Флорънс. Имаше си всичко, което можеше да желае — новият реостат с микро-нониус най-сетне бе пристигнал! — а скъпата сестричка се мъчеше да ѝ прехвърли някой от вятърничавите си поклонници.

— Грещиш, Тери — твърдо заяви тя, когато най-сетне успя да вземе думата. — Животът ми *не е* нездравословен и *не съм* решила да остана стара мома. Както, впрочем, не съм и решила да се омъжа. Не го ли разбираш, глупаче? Имам си по-важни грижи.

— Важни ли? — изписка сестра ѝ. — Че има ли нещо по-важно от съпруг, дом и... и з-з-закрилата, която ще ти осигури...

Тери едва се сдържаше да не избухне. Флорънс отвърна тихо и нежно:

— Скъпа, имам си дом. А закрила не ми трябва. Сега, ако обичаш...

Тери хукна навън.

— Флорънс, за момиче с толкова мозък понякога си не-о-пи-суе-мо ГЛУПАВА!

Вратата се затръшна и Тери изчезна до края на вечерта. Флорънс сви рамене. Мразеше сцените, но знаеше, че от време на време има смисъл да се разиграват — те прочистваха въздуха. Сега щеше да настане мир за пет или шест седмици, като през първите две Тери навярно щеше да се цупи. Добре де. А сега Доплеровият ефект с настройка на 0.065... и тя отново потъна в лабораторията.

Няколко часа по-късно звънецът забръмча тихо. Флорънс трепна, после пак се унесе в мисли за формулата, която почти бе открила.

— N на пета степен върху косинус, после вземаме мантисата от математическите таблици... проклетие! — повиши глас тя.

Захвърли молива и тръгна към вратата, като попътно реши след малко да натъпче звънеца с памук. Рязко отвори и пред взора ѝ изникнаха яка и вратовръзка — твърде изящна вратовръзка, трябваше да признае, а тя определено разбираше от цветове и съчетания... сетне погледът ѝ плъзна нагоре към издадена брадичка с едва очертана бразда по средата, добре оформени устни, леко хлътнали бузи и чифт дружелюбни кафяви очи със зелени петънца. Имаше нещо в тия очи... имаше „нещо“...

— О — измънка тя и се почувства като последна глупачка.

— Дано не ви безпокоя — изрече мъжът с глас, който подходеше на очите, защото бе също тъй топъл и дружелюбен. —

Сестра ви каза, че сигурно ще работите... Аз съм Бен Пастен. Тя каза, че ще си спомните името.

И той изчака търпеливо. Мълчанието взе да става тягостно, додето най-сетне Флорънс се опомни и го покани да влезе. Все пак го стори и двамата застанаха наред стаята, втренчени един в друг. Той беше много висок и кротък, а тя — извънредно привлекателна с лабораторната си престилка, макар че не го подозираше. Бен Пастен изведнъж изпита желание да отметне меките кичури от лицето ѝ и мисълта го накара да се разсмее. Това разчупи леда; тя също се разсмя и смехът беше чаровен.

Докато Флорънс поемаше палтото и шапката му, гостът обясни защо е дошъл. Тери щяла да преспи у една приятелка, но обидата ѝ се строшила и тъй като той имал идване насам, помолила го да отскочи дотук, за да остави обидата и да каже на Флорънс да не я чака.

Флорънс дотолкова побесня от коварството на сестра си, че се разсмя; а щом се разсмя, престана да се ядосва. Нищо де, тепърва щеше да си поприказва с Тери... и още как!

— Тери все ми говори за вас — каза Бен Пастен.

Предложи ѝ цигара, но Флорънс отказа. Харесваше ръцете му и начинът, по който се движеха...

— Тери е склонна да преувеличава — скромно отвърна тя.

Бен я огледа толкова съсредоточено, че Флорънс се изчерви.

— В никакъв случай! — каза той и Флорънс усети, че говори сериозно. Стори ѝ се глупаво да изпитва удоволствие от това и все пак го изпитваше... дори много!

— Тук пък говори за вас — отвърна тя. — Според нея излиза, че сте връх на съвършенството. Никакви пороци. Никакви лоши черти. И отгоре на всичко сте имал докторат.

Той се разсмя.

— Много мило от нейна страна... А каква е тая научна работа, за която чувам, че ви откъсвала от всичко ценно в живота?

— О, значи така ви го представи? Е, Тери... Тери живее в съвсем различен свят. Аз съм точно толкова неподходяща за всичко, което върши и желае, колкото и тя за моя кръг. Не мога да танцувам румба... но пък мога да правя чудеса с корен трети от минус хикс.

Той се разсмя отново и изведнъж ѝ се прииска да го разсмее още веднъж — звукът бе тъй приятен... Запита се защо ли изпитва почти

неудържима потребност да премахне влиянието на Тери над този мъж.

— Все още не сте ми разказала за научната си работа.

— О... играя си с невидими светлини и се мъча да разбера дали ще излезе нещо полезно... Боя се, че не е твърде интересно. Вас какво ви интересува?

— Предимно езиците. Дисертацията ми беше нескопосан опит да установя предполагаемото местонахождение на Атлантида според езиковото развитие... но ме интересува и светлината. Разкажете за нея.

— Оставете — усмихна се тя. — Искам да чуя за Атлантида. Тя е потънала в океана, нали?

Той отстъпи, защото личеше, че нейният интерес е искрен. Постепенно темата го увлече, както и нея. Разказваше за мъртвите цивилизации на Атлантида и Му; за възможностите някога да е съществувала велика цивилизация в центъра на Сахара, близо до планините, наречени Атлас; за потънал континент, чиито планински върхове днес са Азорските острови; за народ с изумителни знания, който научил майте и инките от Юкатан и Перу да произнасят мистичната дума Атл; за гръцките легенди, че на запад има земя, макар че западно от Гърция е Средиземно море — центърът на света. Тия неща не можеха да се видят или докоснат, ала бяха реални за днешните хора, също като ултравиолетовите или инфрачервените лъчи... тъй каза Флорънс, когато дойде неин ред. Минаха в лабораторията и тя заговори за топлината, светлината и електромагнитната теория. Показа му как инфрачервените лъчи могат да се фокусират така, че безболезнено да преминат през човешка длан, а от другата страна да запалят късче хартия. Показа му спектрите на обикновената и поляризираната светлина, посвети го в загадките на светлината, която става виолетова, сетне минава отвъд виолета, отивайки все по-близо до черното, което всъщност не е черно, а просто тръпнеща, невидима светлина. В замяна на неговия разказ за неща, които някога са били открити, а днес невидими, тя му показва други — невидими някога, ала разкрити днес.

Стана късно и той трябваше да си тръгва. Двамата мълчаливо постояха един до друг. Флорънс изпитваше същото чувство както в онази нощ, когато откри новите съотношения между вълните на невидимите лъчи — радост от постигнатото, радост от приключението. Но сега беше още по-хубаво. Някак... някак по-лично.

— Скоро пак ще се видим, нали? — запита той.

Тя само кимна, защото изведнъж откри, че е загубила дар-слово; той пристъпи към вратата и се измъкна навън. Три секунди по-късно пак се върна и пъкна в дланта ѝ строшената обица на Тери.

— Нямах предвид чак *толкова* скоро — пошегува се той. — Но беше приятно, нали?

— Лека нощ, Бен — каза тя, като за пръв път го нарече по име. — Лека нощ...

И този път той си тръгна наистина.

Тя дълго стоя до вратата, после се разсмя, за да провери дали не е онемяла. Върна се на бюрото в лабораторията и опита да продължи с проблемите от тригонометрията на твърдото тяло. Не успя — не че я затрудняваше математиката. Просто тази вечер кой знае защо не даваше пукната пара за хипотетичните скорости на светлината. Отиде да си легне.

Спа великолепно и се събуди късно. Тери се бе прибрала и четеше на креслото в спалнята. Когато Флорънс отвори очи Тери дойде и седна до нея. Изглеждаше разтревожена. Милата Тери! Чувстваше се виновна заради лукавия си план! Е, нека не се тревожи. Планът успя. Успя! Флорънс прегърна сестра си и се притисна към нея.

— Въпреки това хубаво лице, ти си страхотно умна, скъпа — прошепна тя. — Той е чудесен. Не бях подозирала, че един мъж може да бъде толкова... толкова сладък. О, благодаря ти, Тери. Никога не ще мога да изразя...

— Той... той хареса ли те, Флори?

— Иска пак да се видим... и то скоро.

Флорънс лежеше, прегърнала Тери, гледаше един слънчев лъч и се усмихваше. Чувстваше се едновременно щастлива, изплашена и страхотно развълнувана. Изведнъж тя трепна.

— Тери! Та ти плачеш! Миличка! Не съм те виждала да плачеш откакто загуби оная голяма кукла, дето казваше „мама“! Какво има? О, моля те, Тери!

Тери докосна с влажната си буза лицето на Флорънс.

— Флорънс... не исках. Наистина не исках. Исках го за теб. Цяла нощ лежах будна и мислех как сте тук, двамата заедно... о, защо му трябваше да те хареса? Флори, кажи, че не ме смяташ за свиня. Моля те, скъпа...

И тя се разрида.

Смаяна и озадачена, Флорънс бавно повтори:

— Цяла нощ си лежала... не си искала... мислила си... Тери! Тери, кажи ми! Обичаш Бен! Нали? Ти... — Нова вълна от ридания даде убедителен отговор. — Тери! Опомни се, дете! Хайде, глупаче, трябва да поговорим. Божичко, при толкова мъже на света да избереш тъкмо този... и аз също... о, каква ужасна, сантиментална *каша!*

Постепенно Тери се успокои; стана, отиде до тоалетката и с гръб към леглото се зае умело да възстановява лицето си. Когато приключи, тя рязко се завъртя и внезапно изрече с леден тон:

— Флорънс, аз обичам този мъж и ще го имам. Съжалявам, но не мога да го отстъпя дори на теб. *Трябва да бъде мой.*

— Мислиш ли, че ще можеш? — запита Флорънс. Испитваше ужасен страх, но се мъчеше да го прикрие.

Тери се разсмя, надникна в огледалото, после погледна към Флорънс и пак се разсмя.

— А ти как мислиш?

И тя излезе. Беше най-красивата жена на света и двете го знаеха.

Седмици след това двете водеха отчаяна схватка. Флорънс горчиво страдаше от ударите на Тери; защото наистина за пръв път обичаше някого и от това я болеше още повече. Тери имаше стотици приятели. Щеше да ѝ мине. Но ако Флорънс не спечелеше този безумен двубой, никога нямаше да превъзмогне загубата. Всичко бе заложено на карта — собственият ѝ душевен покой, надеждите ѝ за дългогодишен напрегнат труд; всичко щеше да рухне, ако вятърничавата ѝ сестра постигнеше своето. Но на страната на Флорънс имаше две неща. Най-напред — духовното ниво, на което можеше да общува с Бен Пастен; и второ — философското чувство за хумор, което донякъде облекчаваше нейните страдания. Въпреки непоносимите мъки, тя все още намираще сили да се смее на нелепия триъгълник. Ако мислеше с кратки и емоционални изречения като Тери, несъмнено би определила конфликта като борба между науката и красотата. Забавна мисъл... но вярна. Как обаче да хванеш един мъж с примка от светлина?

Клетият Бен бе увиснал помежду двете. Вярно, светът му бе по-близо до този на Флорънс; ала тъкмо поради това бляскавата, искряща Тери го привличаше още по-силно. След като виждаше една от тях, той

не бе в състояние да мисли за нищо друго... докато не се срещнеше с другата. Двете го знаеха и се бореха още по-яростно.

Развръзката дойде през един четвъртък привечер. Бен имаше два билета за премиера и смяташе да покани Тери. Тери посвети на тоалета си цели два часа и свърши чудесна работа. По някое време Флорънс пристъпи до вратата на спалнята да погледа. Тери тъкмо бе надянала умопомрачаваща вечерна рокля — златист сатен с дълъг черен шарф. Бледорусата коса на Тери бе изкусно повдигната нагоре, за да хармонира с извивките на прилепналата рокля. Приглаждайки чупките, тя погледна към Флорънс и язвително подхвърли:

— Едно на нула за простолюдието.

Флорънс не промълви нито дума; тихо затвори вратата и отиде в средата на хола, като опипваше долната си устна и напругаше мисъл до лудост. После се вмъкна в лабораторията, поразмисли още малко и накрая излезе, носейки някаква странна електрическа крушка. Завинти я в лампиона, отнесе го до дивана и го намести така, че да свети наляво върху възглавниците. Сетне отиде до гардероба и измъкна разкошно кадифено покривало за дивана. Когато свърши, смени лампата в хола с бледосиня, излъчваща почти дневна светлина. Върна се в спалнята, бързо облече изискано костюмче от туид и наметна върху него лабораторната престилка. Малко грим върху лицето и беше готова.

Звънецът избръмча. Тери изскочи от стаята си и радостно възкликна като видя как е подготвено всичко. Просто не можеше да устои на потоците златиста светлина край дивана, както нощната пеперуда не е в състояние да се откъсне от пламъка... цялата стая бе съсредоточена около този изкусно създаден център. Тери седна на най-осветеното място, поправи изящната гънка на роклята и подвижна:

— Бъди така добра да отвориш вратата, скъпа.

Гласът ѝ бе доста по-сърдечен, отколкото през последните дни. Колко *мило* постъпваше Флори!

Флори изтича към вратата. Подаде глава навън и тихо прошепна в ухото му:

— Тая вечер Тери не се чувства много добре, Бен...

Това бе достатъчно. Той влезе и направи три крачки през стаята, преди да я види.

— Тери... — той преглътна на сухо и се вторачи в нея. — Аз... толкова съжалявам. Нямах представа, иначе изобщо нямаше да дойда. Утре пак ще н-н-намина. Моля те, погрижи се за себе си... ами, аз... такава... лека...

— Бен — спокойно изрече Флорънс. — Така и така имаш билети, нали? Аз ще дойда с теб. — Тя свали престилката и преметна манто през ръката си. — Готова съм. — Без да оставя на Бен Пастен време да се опомни, тя го поведе под синята лампа. Знаеше, че изглежда чудесно в нейните дневни лъчи. — За Тери ще е по-добре да остане сама. Не се безпокой.

— Щом казваш... — промърмори горкият младеж. Личеше, че е потресен.

Това е краят на разказа. Още същата вечер той направи предложение на Флорънс. В крайна сметка не му се наложи много да настоява. Разбира се, нито Флорънс, нито Тери му каза какво бе станало. Лампата беше живачна — с най-жестоката светлина в целия спектър. Тя огрява всеки микроскопичен дефект, всяка неизбежна бръчица, невидима при нормално осветление. Какъв друг избор му оставаше при този незабравим спомен — бившата красавица Тери с почернели устни, мръсносива коса, кафяв руж по бузите, сбръчкана восъчна кожа и повяхнала плът?

Гаден трик? Може би. Но във войната и любовта всичко е позволено... Все едно, Тери скоро щеше да се отегчи от него; тя просто искаше недостъпното. Имаше невероятна издръжливост. Не след дълго тя бе отново щастлива. Флорънс също. Днес Флорънс е тъй щастлива със своя съпруг, че не ѝ остава време за угризения...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.